

Sygn. akt VI U 2698/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2016 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: K. M. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. :

- z dnia 22 września 2014 r., znak: (...)

- z dnia 22 września 2014 r., znak: (...)

- z dnia 11 grudnia 2015 r., znak: (...)

w sprawie: K. M. (1)

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o ponowne ustalenie kapitału początkowego oraz o emeryturę

I zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 22 września 2014 r. znak (...) w ten sposób, że zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do uwzględnienia przy ponownym ustaleniu kapitału początkowego ubezpieczonego K. M. (1) jako okresów składkowych okresów jego pracowniczego zatrudnienia :

a) od 28 marca 1987 r. do 31 grudnia 1987 r.;

b) od 6 kwietnia 1988 r. do 20 grudnia 1988 r.

i oddala odwołanie od tej decyzji w pozostałej części;

VI U 2698/14

II zmienia zaskarżone decyzje z dnia 22 września 2014 r. znak (...) oraz z dnia 11 grudnia 2015 r. znak (...) w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu K. M. (1) prawo do emerytury od dnia 1 września 2014 r.;

III nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

VI U 2698/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 września 2014r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – w związku ze zmianą przepisów dotyczących kapitału początkowego, wprowadzonych ustawą z dnia 21 czerwca 2013r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach – ponownie ustalił kapitał początkowy ubezpieczonego Krzysztofa Myk na dzień 1 stycznia 1999r. na kwotę 131569,68 zł. Jednocześnie organ rentowy poinformował ubezpieczonego, iż do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił okresów:

- od 28 marca 1987r. do 17 stycznia 1988r.,
- od 21 grudnia 1988r. do 9 stycznia 1989r.,

gdyż w okresach tych ubezpieczony przebywał na urlopie bezpłatnym, brak świadectwa pracy potwierdzającego zatrudnienie na usłudze eksportowej;

- od 24 kwietnia 1973r. do 26 kwietnia 1973r.,
- od 31 października 1973r. do 6 listopada 1973r.,
- od 6 października 1989r. do 30 października 1989r.,

gdyż w tych okresach ubezpieczony przebywał na urlopie bezpłatnym;

- od 6 kwietnia 1988r. do 20 grudnia 1988r.,

gdyż nie został wystarczająco udowodniony, na świadectwie pracy z dnia 10 stycznia 1989r. z tytułu zatrudnienia w okresie od 6 kwietnia 1988r. do 20 grudnia 1988r. brak pieczętki nagłówkowej zakładu pracy.

Decyzją z dnia 22 września 2014r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpoznaniu wniosku K. M. (1) z dnia 2 września 2014r. – odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury. W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy powołał się na art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz.43 ze zm.) i wyjaśnił, że ubezpieczony K. M. (1) nie osiągnął wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, jak również nie udowodnił on wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach). Jednocześnie organ rentowy wskazał, iż przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999r. okresy:

- nieskładkowe w wymiarze 1 roku 5 miesięcy,
- składkowe w wymiarze 23 lat i 28 dni,
- stażu sumarycznego w wymiarze 24 lat 5 miesięcy i 28 dni.

Odwołanie od powyższych dwóch decyzji wniósł ubezpieczony K. M. (1) zarzucając, iż dostarczone do ZUS dokumenty niezbicie dowodzą jego stażu pracy na dzień 1 stycznia 1999r. powyżej 25 lat, oraz iż decyzja w sprawie wcześniejszej emerytury nie uwzględnia jego pracy na eksporcie.

Decyzji dotyczącej ponownego ustalenia kapitału początkowego zarzucił on, iż nie obejmuje ona wszystkich lat jego pracy.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o oddalenie odwołania, powołując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonych decyzji i wskazując, że nie uwzględnił następujących okresów pracy:

- 24 kwietnia 1973r. – 26 kwietnia 1973r. - urlop bezpłatny,

- 31 października 1973r. – 6 listopada 1973r. – urlop bezpłatny,
- 28 marca 1987r. – 17 stycznia 1988r. – urlop bezpłatny, w tym usługa eksportowa – brak świadectwa pracy,
- 6 kwietnia 1988r. – 20 grudnia 1988r. – świadectwo pracy z dnia 10 stycznia 1988r. nie zawiera pieczętki zakładu pracy,
- 21 grudnia 1988r. – 9 stycznia 1989r. – urlop bezpłatny,
- 6 października 1989r. – 31 grudnia 1989r. – urlop bezpłatny.

Po wniesieniu odwołania od wyżej wskazanych decyzji (w toku procesu) decyzją wydaną z urzędu z dnia 11 grudnia 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. ponownie odmówił K. M. (1) przyznania emerytury z powodu nieudowodnienia przez ubezpieczonego wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (brak świadectwa pracy w szczególnych warunkach). Ponadto organ rentowy zmodyfikował swoje stanowisko z poprzedniej decyzji odmawiającej ubezpieczonemu prawa do emerytury w ten sposób, iż na dzień 1 stycznia 1999r. przyjął za udowodnione okresy:

- nieskładkowe 1 rok i 5 dni,
- składkowe 23 lata 9 miesięcy i 13 dni,
- stażu sumarycznego 25 lat 2 miesiące i 13 dni.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

Ubezpieczony K. M. (1) (urodz. (...)) w dniu 21 lipca 2014r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w B. wniosek o emeryturę. W treści wniosku podał on, iż jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wnosi o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa. Decyzją z dnia 22 sierpnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. - rozpoznając powyższy wniosek – odmówił przyznania ubezpieczonemu emerytury. Decyzja ta nie została przez ubezpieczonego zaskarżona i uprawomocniła się.

W dniu 2 września 2014r. K. M. (1) złożył do protokołu ponowny wniosek o emeryturę, domagając się doliczenia do okresu stażu pracy zatrudnienia „na eksporcie” według załączonych świadectw pracy oraz domagając się uwzględnienia okresu swojego zatrudnienia w Czechosłowacji na podstawie informacji zawartych w karcie płacowej (str. 6) – okres od 28 marca 1987r.

Zaskarżoną decyzją z dnia 22 września 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury z powodu nieosiągnięcia przez ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz nieudowodnienia wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W decyzji z dnia 11 grudnia 2015r. ponownie odmawiającej ubezpieczonemu przyznania emerytury, organ rentowy uznał za udowodniony ogólny staż ubezpieczeniowy powoda wymagany do nabycia świadczenia w wymiarze 25 lat 2 miesięcy i 13 dni. Organ ten zaliczył bowiem ubezpieczonemu do okresów składkowych okres jego pracowniczego zatrudnienia od 6 kwietnia 1988r. do 20 grudnia 1988r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) (na budowie w J. w byłej Niemieckiej Republice Demokratycznej).

Zatem w kwestii, o której orzekały decyzje z dnia 22 września 2014r. i 11 grudnia 2015r. odmawiające przyznania ubezpieczonemu emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, spór między stronami sprowadzał się do tego, czy na dzień 1 stycznia 1999r. posiadał on co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art.184 ust.1 i art.32 ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych (t. j. Dz. U. z 2015r. poz.748 z późn. zm.) oraz w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., poz.43 z późn. zm. – oznaczonego dalej jako „rozporządzenie z 7 lutego 1983r.).

Art.184 ust.1 ustawy emerytalnej stanowi, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27.

Zgodnie z art.184 ust.2 emerytura, o której mowa w ust.1 przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z kolei art.32 ust.2 ustawy emerytalnej stwierdza, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust.1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Dalsze warunki nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracodawca określił w przepisach rozporządzenia z 7 lutego 1983r.

Paragraf 3 tego rozporządzenia mówi, iż za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Paragraf 4 ust.1 tego aktu prawnego stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 25 lat pracy w szczególnych warunkach.

Z § 2 ust.1 i ust.2 rozporządzenia z 7 lutego 1983r. wynika, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust.1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust.2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

W tym miejscu przypomnieć jednak należy, iż w przypadku, gdy ubezpieczony nie może przedstawić powyższych świadectw potwierdzających jego pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, to zgodnie z art.472 i 473 K.p.c. może on wykazywać w postępowaniu sądowym te okoliczności wszelkimi środkami dowodowymi.

Mając na uwadze powyższe unormowania Sąd Okręgowy w kwestii zatrudnienia ubezpieczonego w szczególnych warunkach ustalił, co następuje:

K. M. (1) zatrudniony był:

1) w Zakładach (...) w B.:

a) w okresie od 3 listopada 1970r. do 10 czerwca 1972r., przy czym od

3 listopada 1970r. do 31 stycznia 1972r. na podstawie umowy o

naukę zawodu ślusarza, a od 1 lutego 1972r. do 10 czerwca 1972r.

na stanowisku nastawiacza pras w Wydziale (...)

(...);

b) w okresie od 26 czerwca 1975r. do 31 stycznia 1979r., przy czym od 26 czerwca 1975r. do 4 lipca 1975r. jako pracownik transportu wewnętrznego w rozdzielni, a od 5 lipca 1975r. do 31 stycznia 1979r. jako nastawiacz w galwanizerni;

2) w Zakładach (...) w B. od 2 września 1974r. do 14 czerwca 1975r. (9 miesięcy i 13 dni) na stanowisku ślusarza remontowego,;

3) w Przedsiębiorstwie (...) w B. od 14 maja 1979r. do 31 grudnia 1989r. (10 lat 7 miesięcy i 18 dni) na stanowisku instalatora wodno – kanalizacyjnego, a od 1 listopada 1984r. na stanowisku ślusarza – spawacza, przy czym korzystał z urlopu bezpłatnego w okresach od 28 marca 1987r. do 31 grudnia 1987r., od 6 kwietnia 1988r. do 20 grudnia 1989r. oraz od 10 stycznia 1989r. do 5 października 1989r. (w tych okresach pracował on jako spawacz poza granicami kraju w Czechosłowacji od 28 marca 1987r. do 31 grudnia 1987r. oraz w Niemieckiej Republice Demokratycznej od 6 kwietnia 1988r. do 20 grudnia 1988r. na budowie w J. i od 10 stycznia 1989r. do 5 października 1989r. na budowie w N.);

4) w Zakładzie (...) inż. M. Ż. od 7 marca 1990r. do 14 sierpnia 1990r. (5 miesięcy i 9 dni) jako monter zewnętrznych instalacji sanitarnych;

5) w (...) Spółce Cywilnej K. M. (2) i M. W. w B. od 1 lutego 1992r. do 28 lutego 2001r. jako spawacz konstrukcji reklamowych.

Ubezpieczony K. M. (1) domagała się zaliczenia powyższych okresów swojego zatrudnienia do okresów pracy w szczególnych warunkach.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwalał na zaliczenie do okresu pracy w szczególnych warunkach tylko niektórych z tych okresów. Powyższa uwaga dotyczy następujących okresów pracowniczego zatrudnienia ubezpieczonego:

1) w Zakładach (...) w B. od 1 lutego 1972r. do 10 czerwca 1972r. (4 miesiące i 10 dni) od 26 czerwca 1975r. do 4 lipca 1975r. (3 lata 7 miesięcy i 5 dni) – łącznie 3 lata 11 miesięcy i 15 dni. W pierwszym z tych okresów ubezpieczony pracował na podstawie umowy o pracę na stanowisku nastawiacza pras w Wydziale (...). Jako nastawiacz utrzymywał on w ruchu 3 automaty galwaniczne, które układały detale metalowe do kąpielii chromowych, cynkowych i miedzianych. Pracę tego rodzaju ubezpieczony wykonywał także w okresie od 5 lipca 1975r. do 31 stycznia 1979r., a od 26 czerwca 1975r. do 4 lipca 1975r. ubezpieczony pracował na stanowisku pracownika transportu wewnętrznego w rozdzielni (wchodzącej w skład wydziału galwanizerni). Praca na tych stanowiskach była pracą w szczególnych warunkach wskazaną w załączniku do rozporządzenia z 7 lutego 1983r. – wykazie A dziale III w hutnictwie i przemyśle metalowym pod pozycją 76 – prace w hartowniach i wytrawialniach, praca ocynkowaczy, ocynowaczy, kadmowaczy oraz galwanizerów – cynkiem, miedzią, chromem, kadmem i niklem.

Podkreślić przy tym należy, iż stanowiska, na których pracował ubezpieczony zostały zaliczone do stanowisk pracy w szczególnych warunkach w załączniku nr 1 do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego nr 3 z dnia 30 marca 1985r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego: dział III poz.76 pkt 13: ustawiacz – konserwator kąpieli galwanicznych i pkt 11: robotnik transportu. Dodatkowo w tym miejscu wskazać należy, iż prace praserów przy obsłudze pieców grzewczych, młotów, pras, kuźniarek, walcarek obręczy i kół, walcarek gwintów i wiertel, i ręcznej obróbce na gorąco oraz regeneracji oprzyrządzenia kuźniczego także zostały zaliczone do prac w szczególnych warunkach (wykaz A dział III pozycja 14 oraz wykaz nr 1 do powołanego wyżej zarządzenia resortowego dział III poz.14 pkt21);

2) w Zakładach (...) w B. od 2 września 1974r. do 14 czerwca 1975r. (9 miesięcy i 13 dni), gdzie ubezpieczony pracował na stanowisku ślusarza remontowego przy naprawach agregatów i urządzeń na oddziałach i wydziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane były prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A (wykaz A dział XIV poz.25). Praca ubezpieczonego w tych Zakładach polegała także na remontach i oczyszczaniu z sadzy kotłów i pieców centralnego ogrzewania dostarczających ciepło do hal produkcyjnych (wykaz A dział IV poz.39). W załączniku nr 1 do zarządzenia resortowego nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu chemicznego i lekkiego stanowisko ślusarza resortowego zostało zaliczone przy tego rodzaju pracach do stanowisk pracy w szczególnych warunkach (dział IV, poz.39 pkt 6).;

3) w Przedsiębiorstwie (...) w B. od 14 maja 1979r. do 31 grudnia 1989r. Ubezpieczony w tym przedsiębiorstwie w okresie od 14 maja 1979r. do 31 października 1984r. (5 lat 5 miesięcy i 18 dni) pracował na stanowisku instalatora wodno-kanalizacyjnego, wykonując roboty wodnokanalizacyjne w wykopach o głębokości od 12 do 15 metrów przy budowach studni technicznych oczyszczalni ścieków w Oddziałach Przedsiębiorstwa (...) położonych na terenie całego kraju. Była to praca zaliczona do prac w szczególnych warunkach w wykazie A dziale V w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych pozycja 1 (roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach). Podkreślić też należy, iż stanowisko montera wodno – kanalizacyjnego oraz montera instalacji i urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych i gazowych wskazane zostały jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (wykaz dział V w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych poz.1 roboty wodno – kanalizacyjne oraz budowa wodociągów w głębokich wykopach – pkt 3 i pkt6.

Od dnia 1 listopada 1984r. do końca zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w B. ubezpieczony po zdobyciu uprawnień spawalniczych pracował na stanowisku spawacza wykonując stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace przy spawaniu armatury oczyszczalni ścieków, których budową zajmowało się to Przedsiębiorstwo. Ubezpieczony spawał takie detale jak zawory, zasuwy, rury i oprzyrządowania. Prace tego rodzaju zaliczone zostały do prac w szczególnych warunkach w załączniku do rozporządzenia z 7 lutego 1983r. – wykazie A dziale XIV pod pozycją 12 (prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowo wodorowym). Dodatkowo nadmienić należy, iż w okresie od 1 listopada 1984r. do 31 grudnia 1989r. mieściły się także okresy zatrudnienia ubezpieczonego poza granicami kraju. W okresach tych ubezpieczony korzystał z urlopów bezpłatnych w Przedsiębiorstwie (...). K. M. (1) wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – jako spawacz – prace przy spawaniu na budowach eksportowych:

- w Czechosłowacji od 28 marca 1987r. do 31 grudnia 1987r.,
- w Niemieckiej Republice Demokratycznej jako pracownik (...) Przedsiębiorstwa (...) w B. w okresach od 6 kwietnia 1988r. do 20 grudnia 1988r. oraz od 10 stycznia 1989r. do 5 października 1989r. (a w okresach od 21 grudnia 1988r. do 11 stycznia 1989r. oraz od 6 października 1989r. do 30 października 1989r. korzystał z urlopów bezpłatnych udzielonych mu w macierzystym zakładzie pracy – Przedsiębiorstwie (...) w wymiarze równym liczbie nieudzielonych w czasie zatrudnienia za granicą dni wolnych od pracy – zgodnie z § 9 ust.4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem – tekst jednolity: Dz. U. z 1986r. Nr 19 poz.101 – a od dnia 10 lipca 1990r. § 10 ust.4 tego rozporządzenia – tekst jednolity: Dz. U. z 1990r. Nr 44, poz.259 ze zm.

Dostrzec zatem w tym miejscu należy, że efektywnie przepracowane przez ubezpieczonego przy pracach spawalniczych okresy zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) i na budowach eksportowych w Czechosłowacji i NRD to:

- od 1 listopada 1984r. do 28 lutego 1987r. (2 lata i 4 miesiące);

- od 1 marca 1987r. do 27 marca 1987r. w Przedsiębiorstwie (...) (27 dni);
- od 28 marca 1987r. do 31 grudnia 1987r. (9 miesięcy i 4 dni),
- od 11 stycznia 1988r. do 5 kwietnia 1988r. w Przedsiębiorstwie (...) (2 miesiące i 26 dni);
- od 6 kwietnia 1988r. do 20 grudnia 1988r. w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. (8 miesięcy i 15 dni);
- od 10 stycznia 1989r. do 5 października 1989r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w B. (8 miesięcy i 27 dni).

Zatem efektywnie przepracowane przez ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) i na budowach eksportowych okres zatrudnienia wyniósł łącznie 10 lat 3 miesiące i 27 dni (5 lat 5 miesięcy i 18 dni + 2 lata 4 miesiące + 9 miesięcy i 4 dni + 2 miesiące i 26 dni + 8 miesięcy i 15 dni + 8 miesięcy i 27 dni).

Do okresu pracy w szczególnych warunkach zaliczeniu podlegał ponadto okres zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładzie (...) O. i Gaz inż. M. Ż. od 7 marca 1990r. do 14 sierpnia 1990r. (5 miesięcy i 9 dni). Ubezpieczony zatrudniony był u tego pracodawcy na stanowisku montera zewnętrznych instalacji sanitarnych i wykonywał pracę spawalniczą w głębokich wykopach w rozdzielni ścieków przy ulicy (...) w B.. Zatem była to praca w szczególnych warunkach wymieniona w załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. – wykazie A dziale V pod poz.1 oraz w dziale XIV pod poz.12.

Łączny okres pracy K. M. (1) w szczególnych warunkach u wskazanych wyżej pracodawców wyniósł zatem 15 lat 6 miesięcy i 4 dni (4 miesiące i 10 dni + 3 lata 7 miesięcy i 5 dni + 9 miesięcy i 13 dni + 10 lat 3 miesiące i 27 dni + 5 miesięcy i 9 dni).

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dowodów z dokumentów zebranych w aktach osobowych ubezpieczonego nadesłanych do akt sprawy przez podmioty archiwizujące te akta i byłych pracodawców (akta osobowe dotyczące okresów zatrudnienia ubezpieczonego w: Zakładach (...) w B., Zakładach (...) w B., Przedsiębiorstwie (...) w B. (następnie Przedsiębiorstwo (...) w B.) oraz (...) Przedsiębiorstwie (...) w B., dokumentów zebranych przez organ rentowy w postępowaniu administracyjnym, oraz zeznań świadków W. S. (e – protokół rozprawy k.45 a.s.), T. G. i przesłuchania ubezpieczonego (e – protokół rozprawy k.80 a.s.).

Dowody te wzajemnie się uzupełniały i nie było między nimi istotnych sprzeczności, które podważałyby ich moc dowodową i wiarygodność.

Do powyższego okresu pracy w szczególnych warunkach nie mógł zostać zaliczony okres zatrudnienia ubezpieczonego w (...) Spółce Cywilnej K. M. (2) i M. W. w B. albowiem brak było dowodów na pracowniczy charakter tego zatrudnienia. Ubezpieczony nie posiada bowiem umowy o pracę, zaś dowody z jego przesłuchania i zeznań świadka K. M. (2) potwierdzały, iż ubezpieczony posiadał status osoby współpracującej przy prowadzeniu przez jego żonę K. M. (2) pozarolniczej działalności jako (...) Spółki Cywilnej (...).

Skoro ubezpieczony K. M. (1) spełniał wszystkie ustawowe przesłanki nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach:

- na dzień 1 stycznia 1999r. posiadał ogólny staż emerytalny w wymiarze 25 lat 2 miesięcy i 13 dni, w tym ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach,

- jako członek OFE złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa,
- w dniu (...). ukończył 60 lat,
- w dniu 2 września 2014r. złożył ponowny wniosek o emeryturę,

to Sąd Okręgowy w punkcie II wyroku zmienił zaskarżone decyzje na podstawie art.477¹⁴ § 2 K.p.c. w związku z powołanymi wyżej przepisami prawa materialnego i przyznał mu prawo do emerytury od dnia 1 września 2014r., to jest od pierwszego dnia miesiąca, w którym ubezpieczony złożył do protokołu ponowne żądanie przyznania mu tego świadczenia.

W punkcie II wyroku Sąd orzekł z urzędu o braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, gdyż istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy ustaleń dokonał w postępowaniu sądowym na podstawie dowodów, którymi organ rentowy nie dysponował na etapie prowadzonego postępowania administracyjnego (art.118 ust.1a ustawy emerytalnej).

Co do sporu dotyczącego decyzji z dnia 22 września 2014r. ustalającej ponownie ubezpieczonemu K. M. (1) kapitał początkowy to wskazać należy, iż w toku procesu organ rentowy wnosił o zmianę tej decyzji poprzez uwzględnienie przy ponownym ustalaniu tego kapitału jako okresu składkowego okresu od 6 kwietnia 1988r. do 20 grudnia 1988r. Stanowisko organu rentowego było w tym zakresie oczywiste, gdyż w decyzji z dnia 11 grudnia 2015r., wydanej w toku procesu i dotyczącej ponownej odmowy przyznania emerytury, organ ten zaliczył powyższy okres pracowniczego zatrudnienia ubezpieczonego do okresów składkowych, co spowodowało powiększenie stażu K. M. (1) wymaganego do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach do 25 lat 2 miesięcy i 13 dni. Sporny pierwotnie okres pracowniczego zatrudnienia ubezpieczonego od 6 kwietnia 1988r. do 20 grudnia 1988r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. został bowiem udowodniony dokumentem w postaci umowy o pracę z dnia 6 kwietnia 1988r. opatrzonej pieczęcią tego Przedsiębiorstwa, której brakowało w świadectwie pracy z dnia 10 stycznia 1989r. przedłożonym przez ubezpieczonego organowi rentowemu. (oryginał umowy o pracę w aktach osobowych nadesłanych do akt sprawy przez (...) S.A. w B.)

Jeśli chodzi o drugi ze spornych okresów pracowniczego zatrudnienia ubezpieczonego na budowie eksportowej w Czechosłowacji od 28 marca 1987r. do 31 grudnia 1987r. to podkreślić należy, że wykonywanie przez ubezpieczonego pracy na budowie eksportowej w Czechosłowacji (mimo braku umowy o pracę i świadectwa pracy) potwierdziły dowody z dokumentów, zeznania świadka W. S. oraz ubezpieczonego K. M. (1). Rozpoczęcie przez ubezpieczonego pracy od 28 marca 1987r. na budowie eksportowej w Czechosłowacji potwierdza odrębna adnotacja poczyniona na karcie płacowej ubezpieczonego z 1987r. (k.16 akt emerytalnych ZUS), a okoliczność, iż ubezpieczony przepracował jeszcze w marcu 1987r. w Przedsiębiorstwie (...) okres od 1 marca do 27 marca 1987r. wynika z wpisu w tej karcie płacowej dotyczącego należnego mu za ten miesiąc wynagrodzenia w łącznej kwocie 21984 zł. Ponadto rozpoczęcie pracy na budowie eksportowej w dniu 28 marca 1987r. potwierdza wpis na karcie obiegowej zmian w stosunku pracy (w aktach osobowych dotyczących zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...), z którego wynika, iż od dnia 28 marca 1987r. został on zwolniony z pracy w tym Przedsiębiorstwie. Inny dokument – „CHARAKTERYSTYKA o pracowniku ubiegającym się o wyjazd na budowę zagraniczną” (k.2 licząc od tyłu akt osobowych ubezpieczonego z (...) Przedsiębiorstwa (...) w B.) także wskazuje ostatni okres pracy za granicą w Czechosłowacji od 1 marca 1987r. do 31 grudnia 1987r.

Sąd uznał przy tym, iż data 1 marca 1987r. została tu podana nieprecyzyjnie, albowiem z innych wyżej wskazanych dowodów z dokumentów wynikało, iż ubezpieczony rozpoczął pracę na tej budowie zagranicznej w dniu 28 marca 1987r.

Do pracy w Przedsiębiorstwie (...) ubezpieczony powrócił w dniu 11 stycznia 1988r. co potwierdza karta obiegowa zmian w stosunku pracy z tej właśnie daty (w aktach osobowych dotyczących zatrudnienia ubezpieczonego w

tym Przedsiębiorstwie). Dowody te – w ocenie Sądu – w sposób wiarygodny i spójny potwierdzały, iż w okresie od 28 marca 1987r. do 31 grudnia 1987r. ubezpieczony pracował na budowie zagranicznej w Czechosłowacji, a ponowne zatrudnienie w Przedsiębiorstwie (...) podjął w dniu 11 stycznia 1988r. Okres ten powinien zostać zatem zakwalifikowany jako okres składkowy i uwzględniony przez organ rentowy przy ponownym ustalaniu przez organ rentowy kapitału początkowego ubezpieczonego, zgodnie z art.174 ust.1 i ust.2 oraz art.6 ust.1 i ust.2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wobec powyższego na podstawie art.477¹⁴ § 2 K.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie I wyroku o obowiązku organu rentowego uwzględnienia także i tego okresu przy ponownym ustalaniu kapitału początkowego ubezpieczonego.

Ponadto w punkcie I wyroku Sąd oddalił odwołanie ubezpieczonego w zakresie żądania uwzględnienia przy ponownym obliczaniu kapitału początkowego następujących okresów:

- od 1 stycznia 1988r. do 10 stycznia 1988r.,
- od 21 grudnia 1988r. do 9 stycznia 1989r.,
- od 6 października 1989r. do 31 grudnia 1989r.,

albowiem w tych okresach ubezpieczony albo korzystał z urlopu bezpłatnego udzielonego mu w macierzystym zakładzie pracy - Przedsiębiorstwie (...) - albo też (jak w pierwszym z tych okresów – od 1 stycznia 1988r. do 10 stycznia 1988r.) nie był pracownikiem tego Przedsiębiorstwa.

Przypomnieć w tym miejscu należy, iż zgodnie z uchwałą 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013r. III UZP 1/13 (OSNP z 2013r. Nr 21-22 poz.255) okres urlopu bezpłatnego udzielonego pracownikowi w macierzystym zakładzie pracy w wymiarze równym liczbie nieudzielonych w czasie zatrudnienia za granicą dni wolnych od pracy, przewidzianych w § 9 ust.4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (jednolity tekst: Dz. U. z 1986r. Nr 19, poz.101 ze zm), od dnia 10 lipca 1990r. § 10 ust.4 tego rozporządzenia, jednolity tekst: Dz. U. z 1990r. Nr 44, poz.259 ze zm), nie stanowi okresu składkowego przewidzianego w art.6 ust.2 pkt 1 lit.a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W tym stanie prawnym powyższe okresy nie mogły zostać uwzględnione przez organ rentowy przy ponownym ustaleniu kapitału początkowego, a zaskarżona decyzja z dnia 22 września 2014r. w tym zakresie odpowiadała prawu.

Mając to na uwadze w punkcie I wyroku in fine Sąd Okręgowy oddalił w tej części odwołanie ubezpieczonego na podstawie art.477¹⁴ § 1 K.p.c. w związku z art.174 ust.1 i ust.2 oraz art.6 ustawy emerytalnej.